

INHIMILLISYYTTÄ JA OIKEUDENMUKAISUUTTA SENIOREILLE

Radio Pohjanmaa 12.2.2005

Samanaikaisesti kun meille puhutaan toistuvasti ikääntymisen haasteista, saamme kuulla arvovaltaisilta yhteiskunnan päättäjiltä, että joku heistä olisi valmis ottamaan eläkeläisiltä jopa perustuslaissa säädetyn äänestysoikeuden pois. Tämä on aivan käsittämätöntä pohdiskelua ja jopa ihmisarvoa loukkaavaa.

Näyttää onneksi siltä, että tämän viikon "Vartia-uutinen" oli väärinlainattu, mutta jotain tällaiset heitot kertovat yhteiskunnan nykyisestä arvopohjasta ja sen muuttumisesta. Arvot selvästi kovenevat ja ajattelu lähtee liian usein liikkeelle vain vahvojen ja nuorempien näkökulmasta.

Seniори-ikäiset kansalaiset ovat iso ryhmä ja he ovat myös aktiivisia kansalaisia. Monet heistä seuraavat yhteiskunnan päätöksentekoa tarkasti ja antavat siitä myös palautetta. Se on aivan oikein, sillä ei kai hallituksen edustajat voi kaikkia annettuja lupauksiaan kokonaan unohtaa, vaikka mieli varmaan tekisikin.

Kun punamullan hallitustaival on nyt puolessa välissä, on syytä tarkastella, kuinka hallituspuolueiden ja heidän edustajiensa eduskuntavaalien alla antamat lupaukset eläkeläisille ovat toteutuneet. Nimittäin jostain syystä ennen niin aktiiviset eläkejärjestöt ovat olleet näistä asioista poikkeuksellisen hiljaa? Onko usko näissä järjestöissä hiipumassa vai onko heidät määrätty olemaan hiljaa heitä itseään koskevista asioista?

Aloitetaan verotuksesta. Onko nykyinen hallitus kohdellut kaikkia kansalaisia samanarvoisesti veromuutoksista päätettäessä? Onko eläkeläisille myönnetty samansuuruinen veroalennus kuin palkansaajille? Eipä vaan ole, sillä ansiotulovähennykset eivät ole koskeneet ollenkaan ikäihmisiä.

Hallituksen päätökset ovat johtaneet käytännössä siihen, että eläkeläisten verotus on kiristynyt. Samanaikaisesti ennätyskelliset 136 kuntaa on talouskurimuksessaan nostanut kunnallisveroa. Syynä on verotulojen romahtaminen ja valtionosuuksien väheneminen. Nämä yhteiskunnan ratkaisut vain heikentävät osaltaan eläkeläisten ostovoimaa. Eikö olisi oikeudenmukaista, että myös pienituloisimmat kansalaiset ja eläkeläiset pääsevät osalliseksi verotuksen alentamisesta?

Vaalien alla päähallituspuolueen edustajat loistivat puheillaan toreilla ja tupailloissa, kun he lupasivat suureen ääneen palauttaa kansaneläkkeen pohjaosan leikkauksen oikeudenmukaisella tavalla. Väitän, että asia on lopullisesti haudattu. Onko tämän päivän oikeudenmukaisuutta se, että asiaa ei ole edes mainittu hallitusohjelmassa, puhumattakaan toimenpiteistä?

Eduskuntavaaleissa 2003 hoettiin vielä sitä, kuinka tärkeätä on, että ruoan arvonlisäveroa alennetaan eurooppalaiselle tasolle, koska se hyödyttäisi nimenomaan lapsiperheiden ja eläkeläisten asemaa. Sen piti olla kiireellisesti toteutettava toimenpide. Sen jälkeen en ole kuullut asiasta enää halaistua sanaa! Asia kiinnostaisi varmasti myös eläkeläisten lisäksi muitakin kansalaisia.

Hallitus nosti kansaneläkkeitä peräti 7 eurolla ja kertoi, että tämä on nyt se paljon puhuttu tasokorotus, jota on kovasti vaadittu. Muuten eläkkeet olisivat heikentyneet viinaveron alentamisen vuoksi. Tähän 7 euroon on nyt kuulemma tyytyminen ja uutta korotusta ei tällä vaalikaudella enää anneta. Jälkeenjääneisyydestä puhutaan, mutta minne mahtoi unohtua mm. peruspalveluministerin mainostettu lupaus 300 euron kuukausittaisesta tasokorotuksesta?

Myös eläkeindeksin virheet luvattiin korjata, koska taitettuun indeksiin perustuva uusi eläkeindeksi on pudottanut eläkeläiset palkkojen kehityksestä. Ohjelmassaan hallitus lupaa seurata uuden indeksin vaikutusta. No, se ei maksa euroakaan, mutta kuka uskoo enää yhteenkään korjaavaan esitykseen?

Järkevää olisi, että ikääntyneelle ihmisellä olisi tilaisuus asua mahdollisimman pitkään kotonaan tutussa ympäristössä. Tämä edellyttäisi myös lääke- ja lääkärinpalkkiokorvausten jälkeenjääneisyyden nopeaa korjaamista sekä kohtuullista maksu- ja tariffipolitiikkaa. Tästäkään ei ole kuulunut mitään esitystä.

Entä miten jatkossa turvataan hoitohenkilöstön määrä ja ymmärtävätkö ministerit omaishoitajien tukemisen tärkeyttä? Kovin on vain ollut hiljaista tälläkin resurssi- ja lainsäädäntörintamalla.

Myös kuntien talous on ajettu ennennäkemättömään kurimukseen, vaikka vielä ennen kunnallisvaaleja sen piti olla vahvempi ja ennustettavampi kuin koskaan aikaisemmin. Moniko mahtoi siihen propagandaan uskoa? En ole kuullut viimeaikoina enää yhdenkään kuntapäätäjän puolustavan kolmen kuukauden takaisia ministereitten puheita. Se lienee kuitenkin varmaa, että nykyinen kuntien huono tilanne ei voi olla johtamatta myös ikäihmisten palvelujen heikkenemiseen. Missä on nyt luvattu talouden ennustettavuus ja kehittyvät hyvinvointipalvelut ikäihmisille?

Samanaikaisesti moni kotonaan asuva ikäihminen kokee olonsa niin henkisesti kuin fyysisestikin aikaisempaa turvattommaksi. Yhteiskunnan tulisi puuttua tilanteeseen ja taattava kaikkialla maassa edes turvallinen asuinympäristö. Postikin saisi tulla omaan kotiin, eikä kilometrien päähän heittolaatikoon.

Siksi en ollenkaan ymmärrä sitä, että ministerit palkkasivat ensimmäisinä itselleen kallispalkkaisia valtiosihteereitä. Ikäihmisten tarve olisi enemmän turvallisuutta ja ennen kaikkea vanhustenhuollon henkilöstöä. Se tahto tulee ilmi pelkästään yleisönosastoa ja lisääntyviä rikosuutisia lukemalla.

Ei ole helppoa olla tämän päivän ikäihmisenä pimeydessä aivan yksin, kun apu on monesti liian kaukana. Poliisiauto alkaa olla kohta harvinainen ilmentys pitäjien laita-alueilla ja sen konnatkin tietää. Samanaikaisesti ajetaan kihlakuntauudistusta vauhdilla alas ja tilanne sen kuin pahenee!

Entä jakautuuko Suomi alueellisesti ja sosiaalisesti kahtia. Ratkaiseeko tulevaisuudessa asuinpaikka minkälaisia palveluja on ikäihmisille saatavilla? Tämän uhkakuvan torjuminen edellyttäisi edes hyvän perustieverkoston ja sähköisen tiedonsiirron merkitystä. Siksi on vaikea ymmärtää, miksi hallitus ei satsaa riittävästi teihin ja niiden liukkaudentorjuntaan riittävästi. Tämä talvi puhukoon puolestaan.

Meillä on postit, kaupat jo pelkkiä muistoja monella kylällä. Seuraavaksi loppuvat näköjään kyläkoulut. Palvelujen loppuminen tietää monelle ikäihmiselle elämäntason heikentymistä. Ilman riittävää valtion panostusta ei tässäkään savotassa mitenkään onnistuta. Missä on nyt se paljon odotettu aluepolitiikka?

Eläkeläisillä on paljon elämän kokemukseen perustuvaa asiantuntemusta, jota on syytä käyttää hyväksi kaikilla tasoilla yhteiskuntaa ja eri sukupolvien yhteistyötä kehitettäessä. Monet heistä tukevat lapsiaan ja lastenlapsiaan kunnioitettavalla tavalla. Useimmilla heistä on pienet tulot, mutta suuri sydän. Eikö paras kiitos olisi se, että hallitus edes yrittäisi pitää kiinni antamistaan lupauksista. Pitäähän ihmisillä olla edes jonkinlainen kuluttajansuoja.

Annetaan ikäihmisten kuitenkin edelleen äänestää.

Petri Salo (Kok.)
